

KUNST TIL KRISTIANBORG HOLDEPLASS

FORPROSJEKT / BYBANEN, BERGEN

Lakkerte skulpturer i sveiset aluminium, montert i bro ved Kristianborg holdeplass.

Kunstner: Jan Freuchen

Konsulent: Hilde Skjeggstad

Intensjon

Skulpturene danner en fragmentert, men allikevel formmessig sammenhengende gruppe. Verket vil framtre på forskjellige avhengig av betrakterens plassering, der skulpturenes brutte flater danner stadig nye konstellasjoner.

Plassering

Kristianborg holdeplass er et komplekst kryss der bybane, sykkel tunnel, forgjengere og biltrafikk møtes. I arbeidet med å finne fram til hva og ikke minst hvor kunsten kunne finne sin plass i dette mylderet har jeg arbeidet sammen flere representanter fra de ulike involverte partene (bl a kunstkonsulent, landskapsarkitekt, lysansvarlig og utbygger).

Etterhvert ble det klart at den mest aktuelle plasseringen for kunsten var under broen som går over banesporene, og som forbinder syklende, gående og bussreisende med bybanen – både fordi det ikke ville være mulig å plassere kunstverk i mange av de andre allerede fortettede situasjonene, men også fordi dette stedet gå noen interessante føringer og muligheter.

Området under broen er i utgangspunktet ganske mørkt og grått, samtidig som det også utgjør det infrastrukturelle hjertet av Kristianborg holdeplass.

Utforming og omfang

I mitt skisseforslag har jeg lagt opp til produksjon av seks ulike skulpturer, plassert i forskalingstøpte nisjer i broens tak, vegger og underlag. Skulpturene varierer i størrelse, men 350 x 200 x 150 cm som den største varianten. Alle skulpturene har kuber på 80 x 80 x 80cm som grunnform, sammensatt som komprimerte og uregelmessige opphopninger.

Plasseringene er foretatt etter pålagte begrensninger og ivaretar nødvendige siktlinjer og bevegesikkerhet. Skulpturenes kanter må også være noe arrundede, slik at de ikke utgjør utilbørlig fare ved evt sammenstøt.

Skulpturene må videre fremstå som massive, samtidig som at de er lette nok til å kunne monteres i tak og på vegger. De flatene som er mest umiddelbart eksponert for brukerne må i tillegg ha en robust kvalitet slik at bulker ikke vil kunne oppstå.

Produksjon

Jeg tar sikte på å engasjere metallverkstedet Bolt, som blant annet også har produsert Anders Slettvold Moes skulptur ved Bybanens stopp på Flesland. Materialer, metoder og prisoverslag i dette forprosjektet er basert på samtaler med Bolt.

Materialer og konstruksjon

Skallkonstruksjonen lages i 4-5 mm aluminium. Alle deler vannskjæres ut etter tegningene og sveises sammen og festes på et skjelett av lakkert eller galvanisert stål. Det settes inn skiver mellom aluminium og stål for å unngå galvanisk korrosjon. Aluminiumsplatenes tykkelse må testes for å finne rette tykkelse som ikke gir etter eller kan bøyes av brukere.

Forskalingsstøpte nisjer

Nisjene forskalingsstøpes i betongkonstruksjonen. Hver nisje skal være ca 2 cm dyp og også ha en margin på 2-3 cm i alle sideretninger. Omrisset av hver nisje må altså være tilpasset skulpturen som skal festes i den. Dette kan for eksempel sikres ved at skulpturverkstedet besørger forskalingsplate e.l. med riktig omriss.

Det skal benyttes forskalingsplanker på brokonstruksjonen, og disse gir et reelt røft underlag. I de forskalingsstøpte nisjene vil underlaget være helt glatt for å gi et jevnere og visuelt renere feste for skulpturene. Nisjene vil også understreke at kunsten er tenkt som en intergrert del av konstruksjonen, og ikke bare har kommet til som et vedheng.

Det må vurderes om det er hensiktsmessig å lage skulpturer med feste både i vegg og tak/ vegg og underlag, ettersom dette gjør koordinering mellom de ulike produsentene mer komplisert. Det samme gjelder for skulpturer som har flere separate nisjer på samme tak- eller veggflate.

Festemekanisme

Det lages et festebeslag for hver form, som monteres i nisjen i betongkonstruksjonen. Skulpturene tres inn på dette og festes på strategiske steder med skruer som knytter skallet til stativet.

Den komplekse geometriske utformingene på skulpturene gjør formene stive, slik at denne festemekanismen ikke vil forårsake buer og bulker i flatene. Det vil benyttes forsenkede skruer, som så lakeres i samme farge som skallet.

Farger og motiv

Skulpturenes flater vil pulverlakeres i forskjellige farge og/eller ulike motiver og mønstre. Dette vil utvikles videre i neste fase av prosjektet. Se for øvrig visuell skisse til dette senere i dokumentet.

Demping

Det må muligens også legges inn et dempende materiale på skulpturenes innsider, slik at de ikke får en ubehagelig «gitarkasse-ressonans» i møte med vibrasjoner fra trafikken.

Lyssetting

Lyssetting av skulpturene og tilstøtende områder vil utvikles i samarbeid med AF. De vanskelige lysforholdene i området, der det veksles mellom mørke og lyse soner, gjør at en tydelig lyssetting av skulpturene er ønskelig. Dette kan også gi fin effekt på kveldstid, ved at skulpturene fungerer som indirekte lyskilder.

Underlag, sidefelt

I sidefeltet mellom øvre gangvei og brovegg skal det legges et underlag som er noe røffere enn materialet i selve gangfeltet. Dette materialet må arbeide med skulpturenes uttrykk, slik at det ikke virker forstyrrende og også muliggjør å plassering nedfelte skulpturer i dette.

Vedlikehold

Skulpturene bør rengjøres 1-2 ganger årlig, og fremmedelementer (i form av grafitt, vegetasjon e.l.) bør fjernes fortløpende. I horisontale groper mellom skulptur og vegg vil vann normal renne bort, men disse kan muligens bli tette over tid. Det må sørges for at disse områdene forblir åpne ved å fjerne eventuelt smuss.

Graffiti under bro

Assosiasjoner og referanser

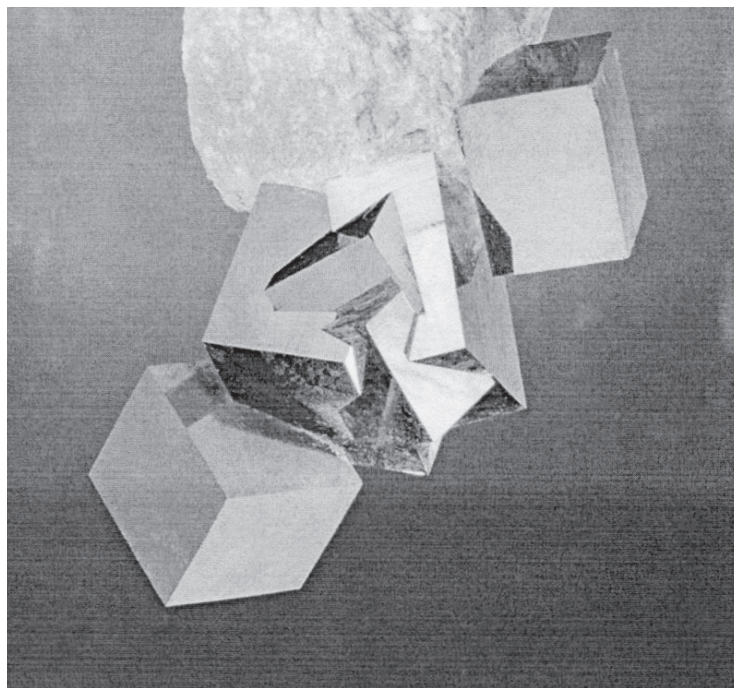
Det første som slo meg under befaring til området var å sette kunsten i forbindelse med de langstrakte tunnelene – og jeg så for meg kantete skulpturer som vokste ut fra betongbroen, lik forekomster av edelt geologisk materiale i berggrunnen.

Videre lot jeg meg inspirere av Kurt Schwitters *Merzbau*-strukturer, der arkitekturen begynner å anta grottens uregelmessige former. I de Stijl-arkitekten Theo van Doesburgs arbeider fant jeg metoder for å bruke regelmessige geometriske former i kombinasjon med romlige utstrekning og sterke farger. En annen assosiasjon som raskt tvang seg fram var den obligatoriske graffittiten som slike brounderganger ofte er utsmykket med, og som skulpturene her på en måte erstatter.

Skulpturene bygger også på et holografisk prinsipp, som man kanskje best kjenner fra postkortene der motivet endres når man vender det fra side til side.

Holografisk postkort

Pyritt

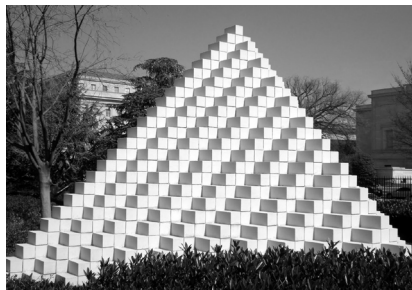
Geologiske formasjoner, grotter og krystaller

Theo van Doesburg

Merzbau Kurt Schwitters

Sol LeWitt

Budsjett

Budsjettramme for prosjektet	ca 1.000.000*
Produksjon av skulpturer (ved Bolt, Oslo)	600.000**
Lakkering og trykking på skulpturer	100.000
Montering (inkl. utstyr, arbeidskraft og materiell)	100.000
Transport fra verksted i Oslo	50.000
Reise, kost og losji	25.000
Uforutsette utgifter	125.000
Honorar	300.000
Til sammen	1.300.000

*Som avtalt med konsulent skal det ikke regnes med MVA i budsjettet

** Etter uforpliktete prisanslag fra Bolt, basert tegningene i dette dokumentet.

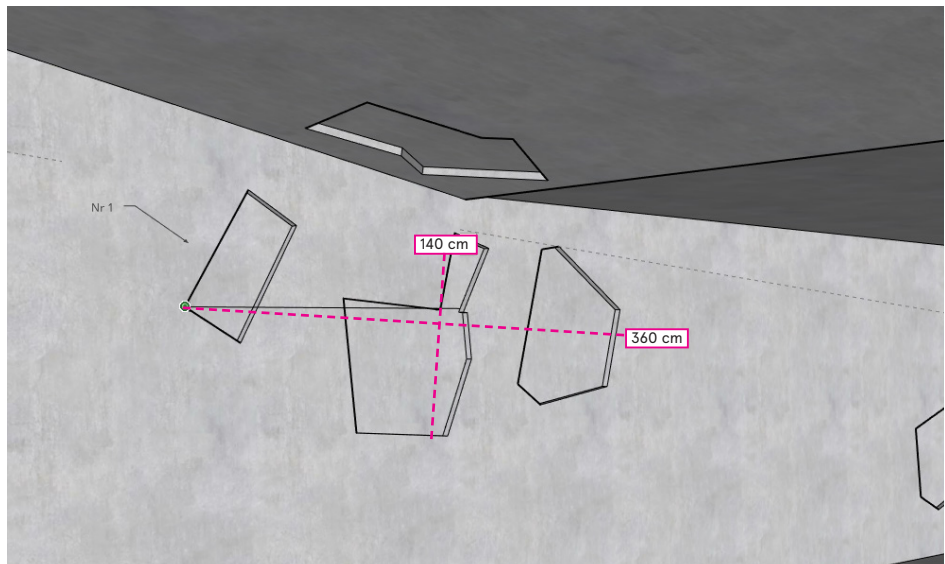
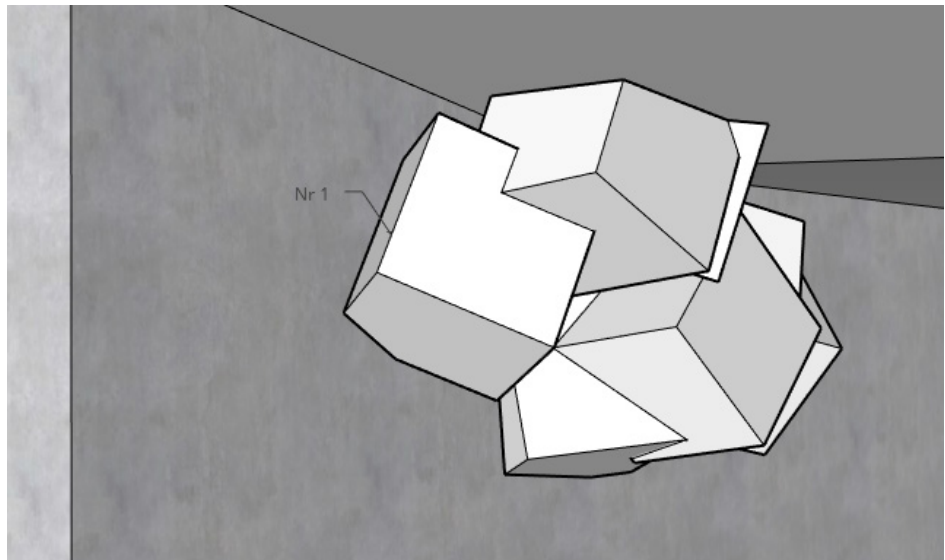
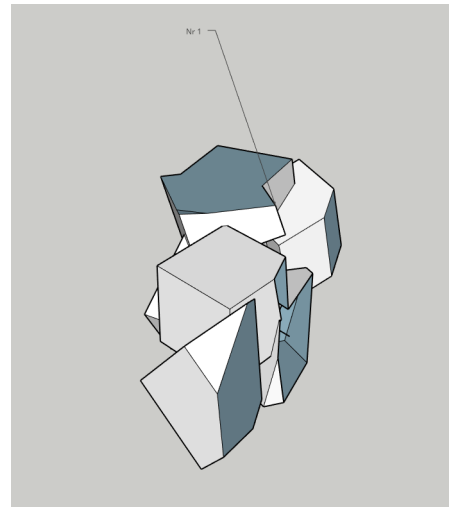
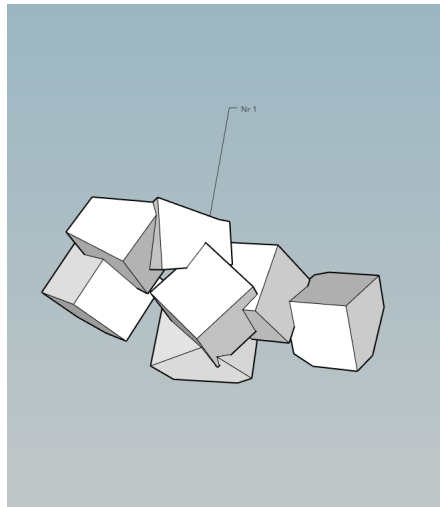
Utforming og plasseringer

Nr 1

Deler av syv ulike kuber

Monteres i vegg og tak

Ca 380 x 160 x 125 cm

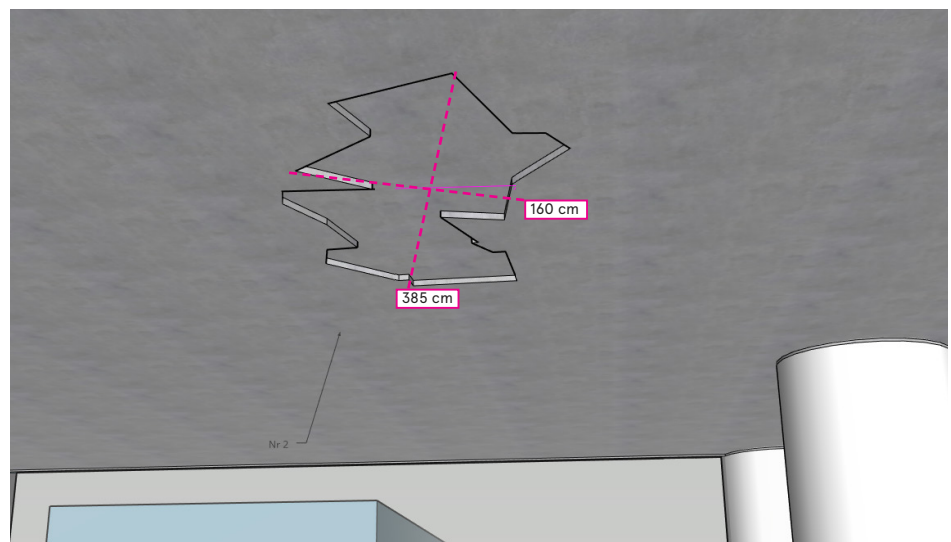
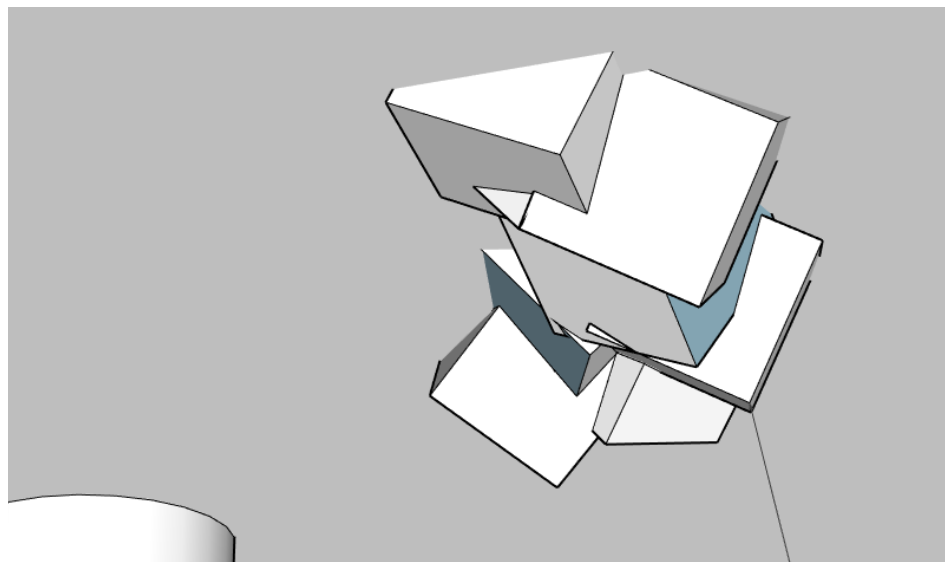
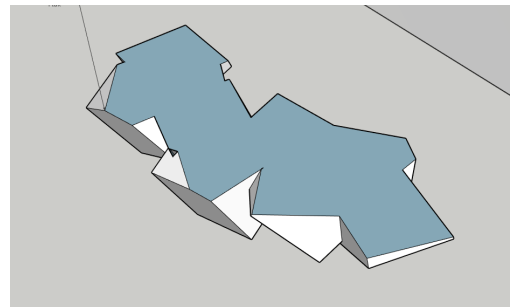
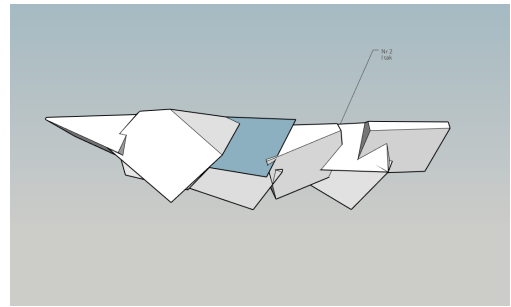

Nr 2

Deler av åtte ulike kuber

Monteres i tak

Ca 400 x 180 x 80 cm

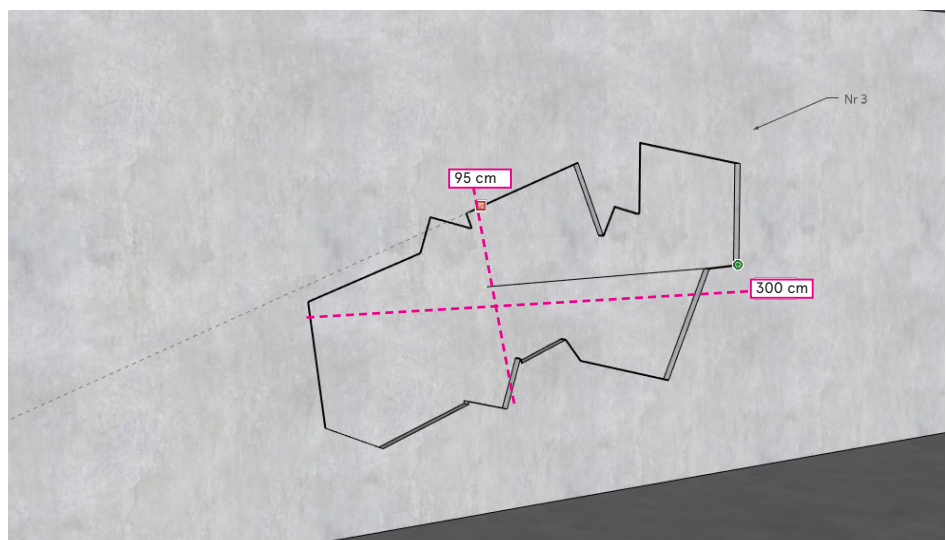
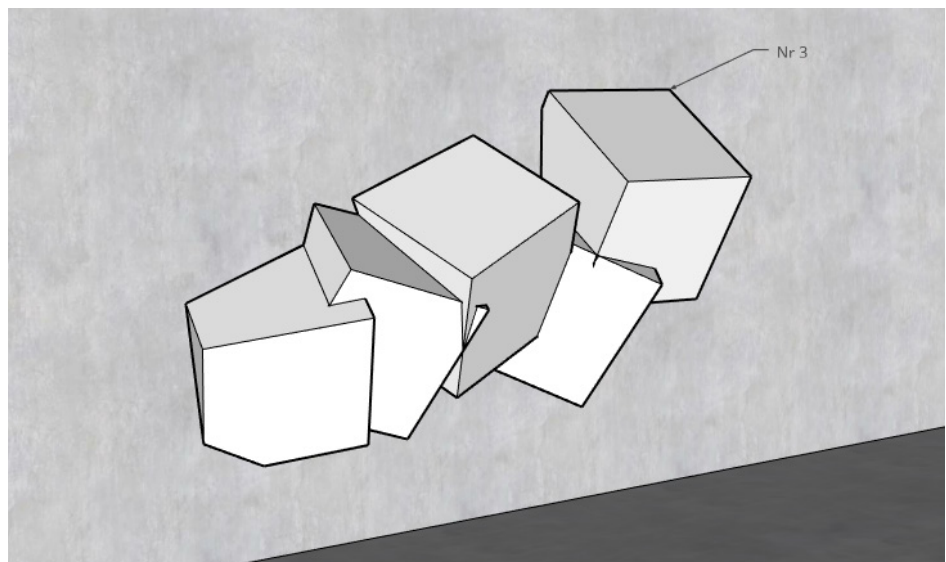
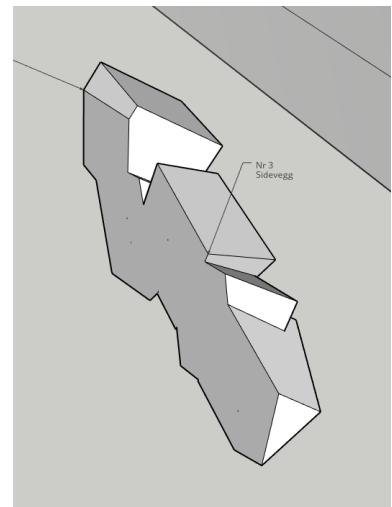
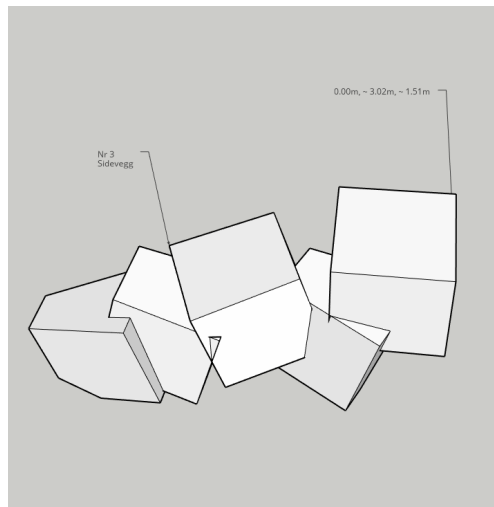

Nr 3

Deler av fem ulike kuber

Monteres i vegg

Ca 300 x 150 x 60 cm

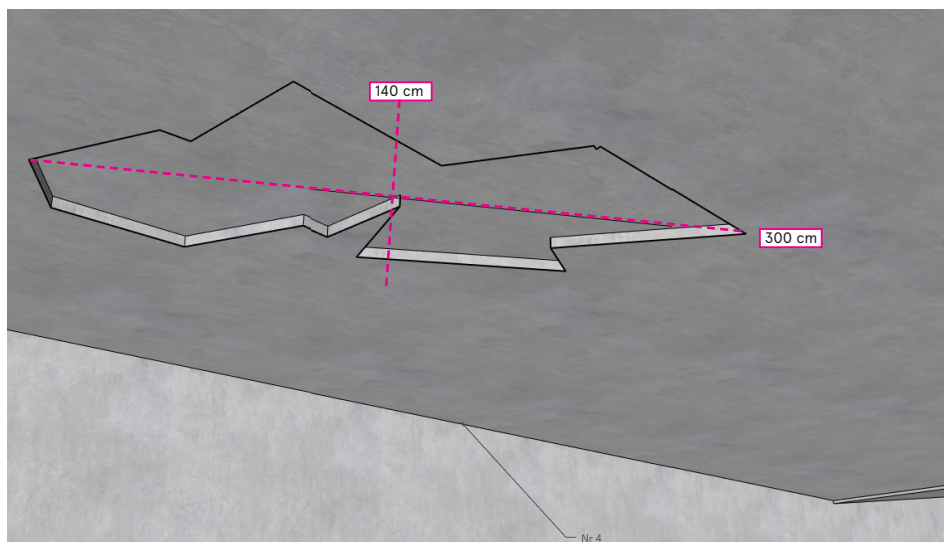
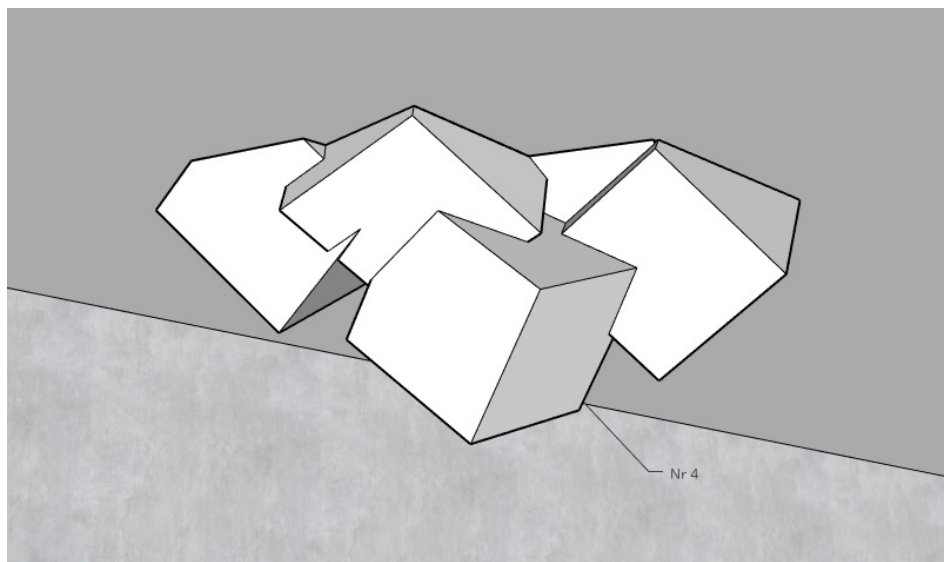
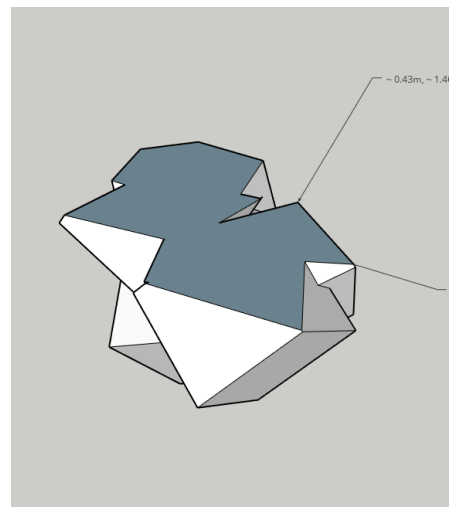
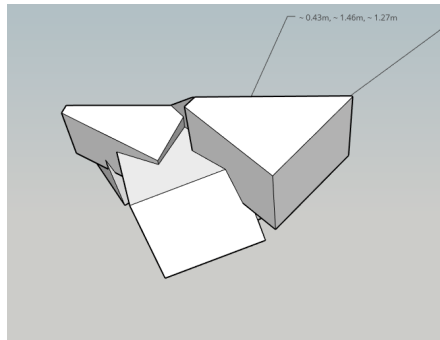

Nr 4

Deler av fem ulike kuber

Monteres i tak

Ca 300 x 125 x 120 cm

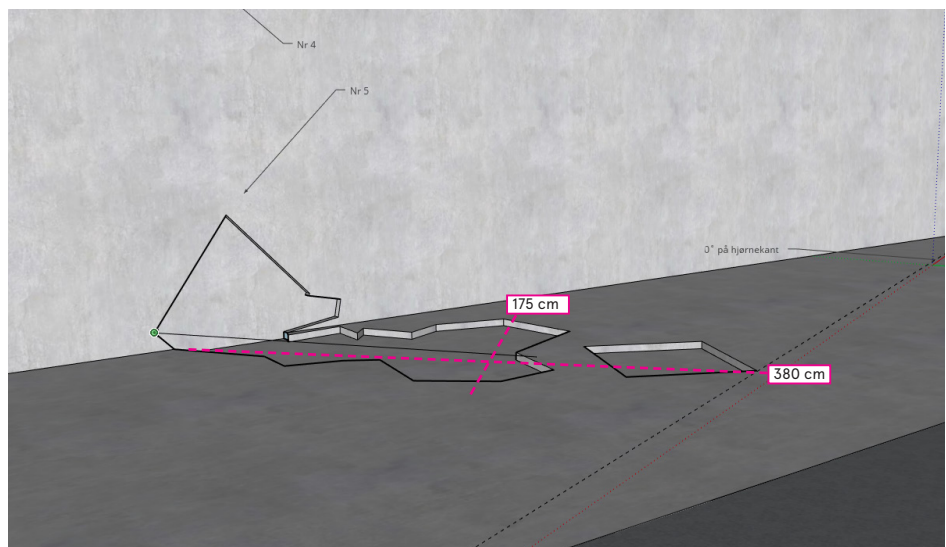
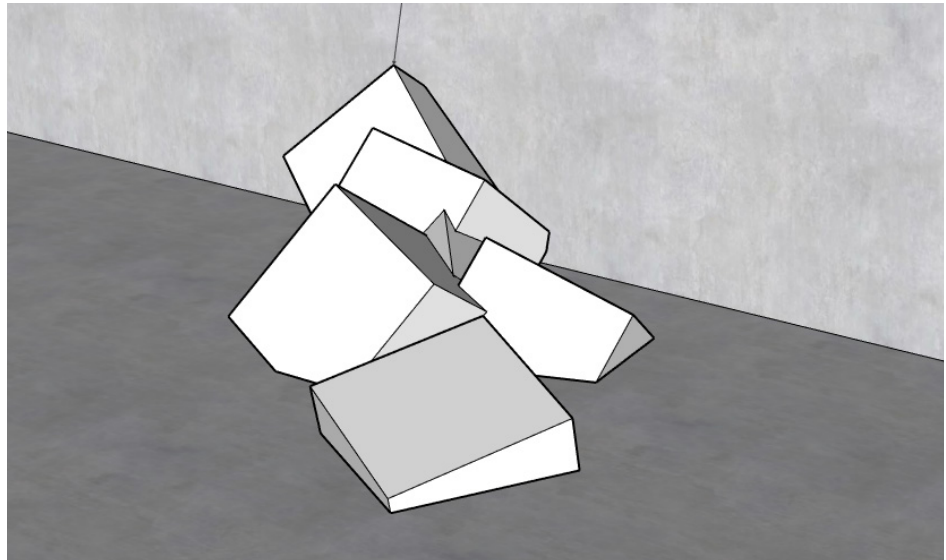
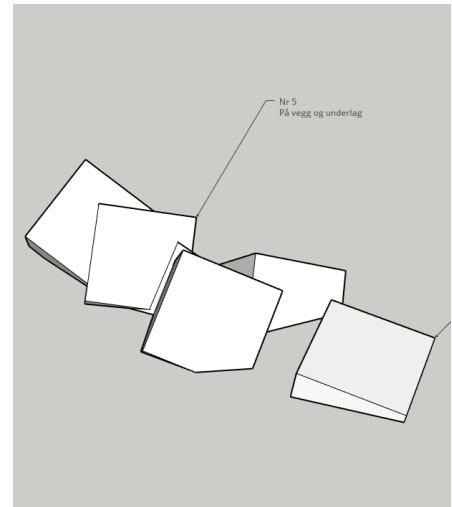
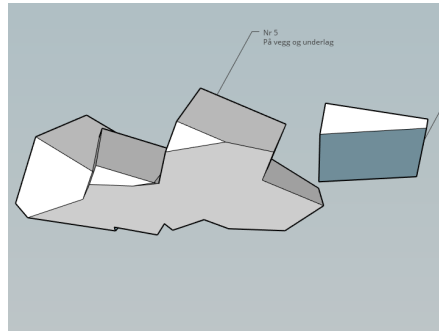

Nr 5

Deler av fem ulike kuber

Monteres i vegg og bakke

Ca 385 x 190 x 100 cm

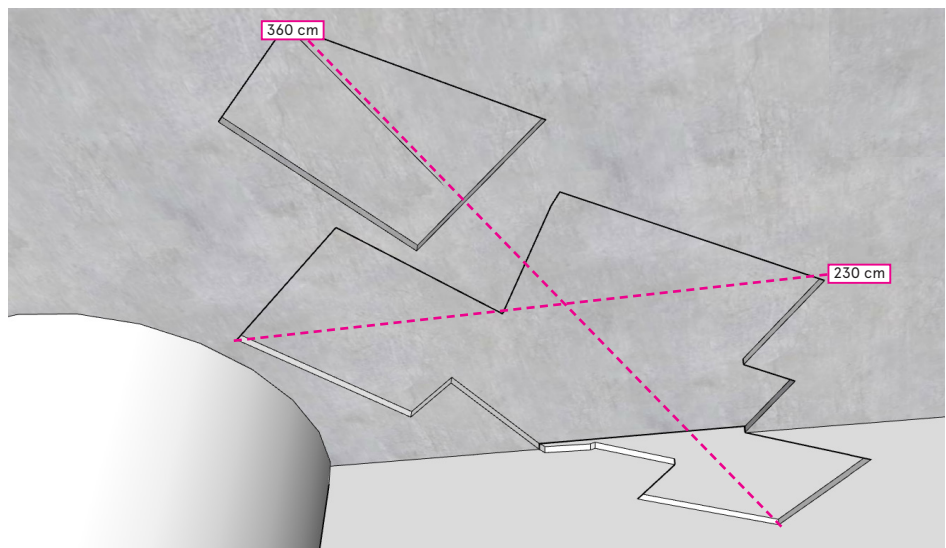
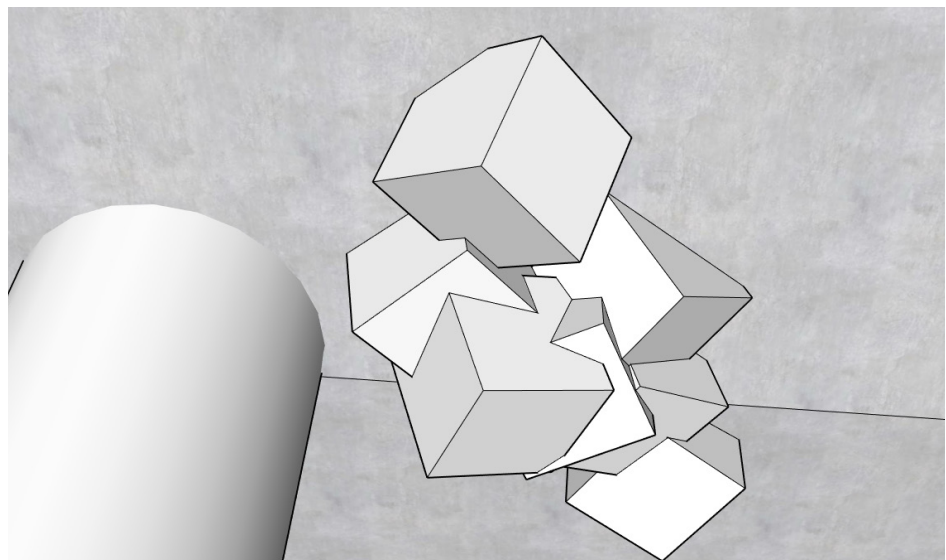
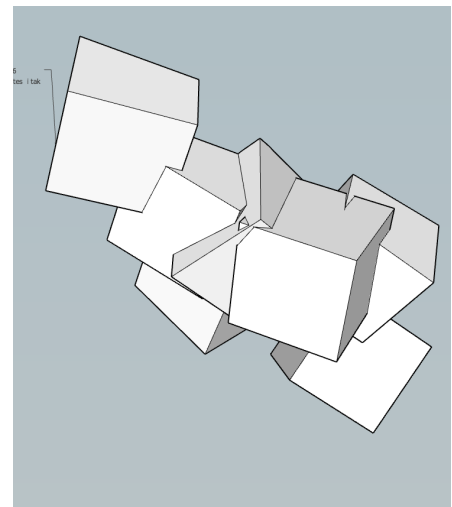
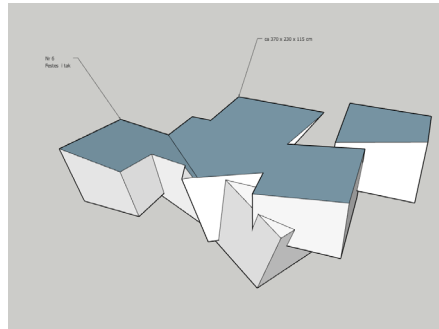

Nr 6

Deler av fem ulike kuber

Monteres i tak

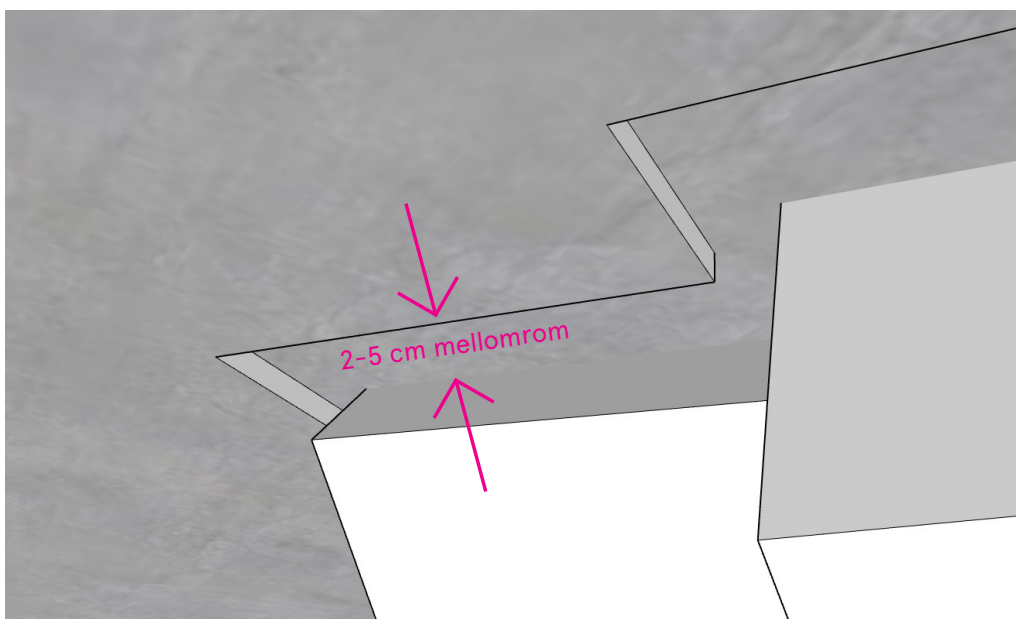
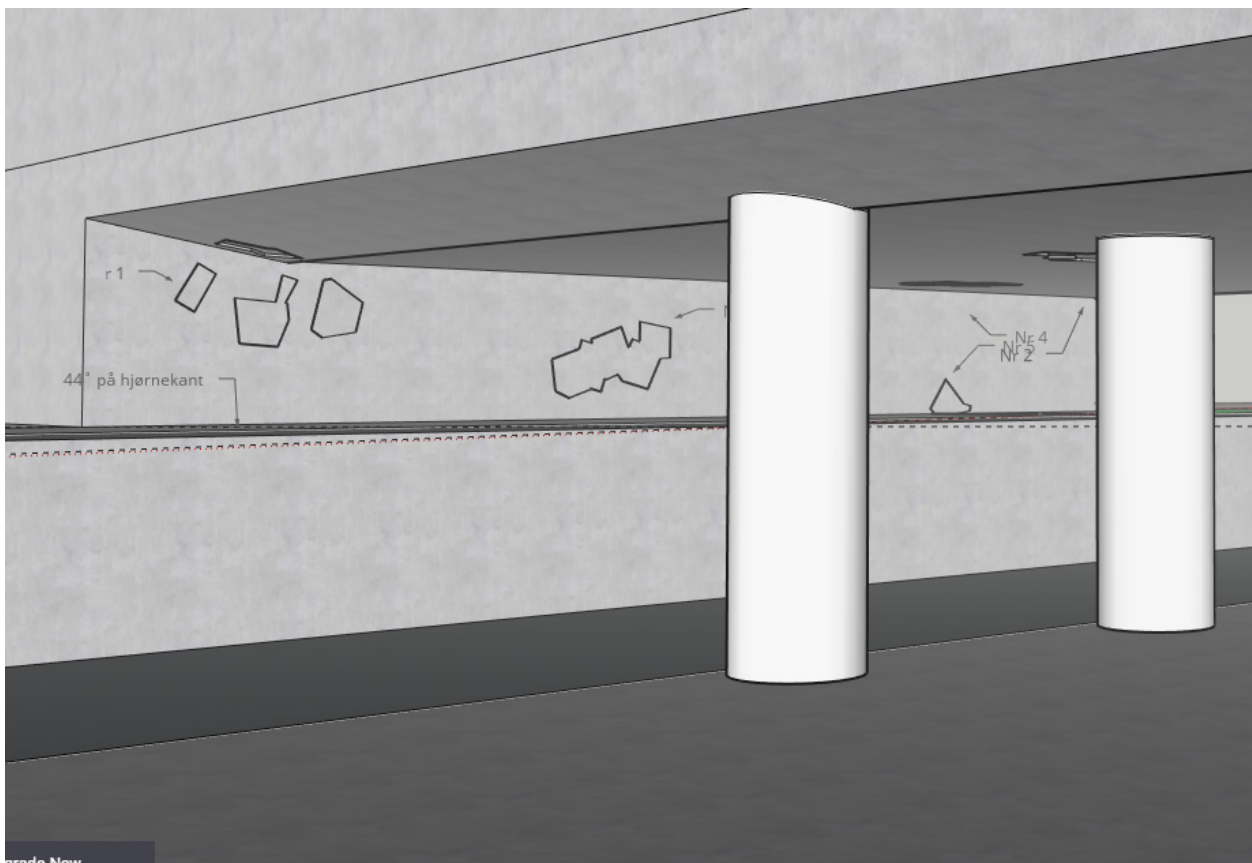
Ca 310 x 200 x 120 cm

**Montering, siktlinjer
osv.**

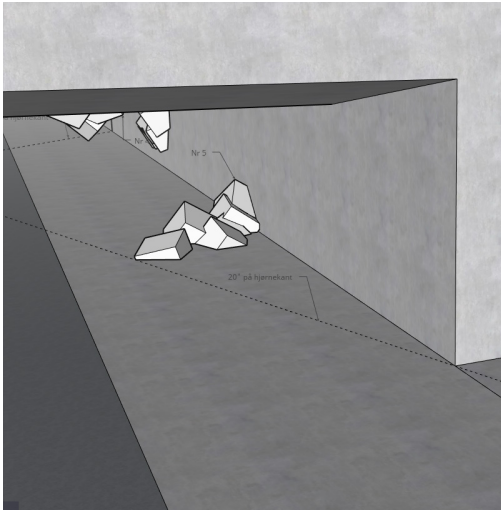
FORSKALINGSSTØPTE NISJER

Det er til sammen seks plasseringer for nisjene. Dybde på nisjene er anslagsvis 2 cm, og de skal ha en margin på 2-5 cm rundt skulpturens omriss (se under).

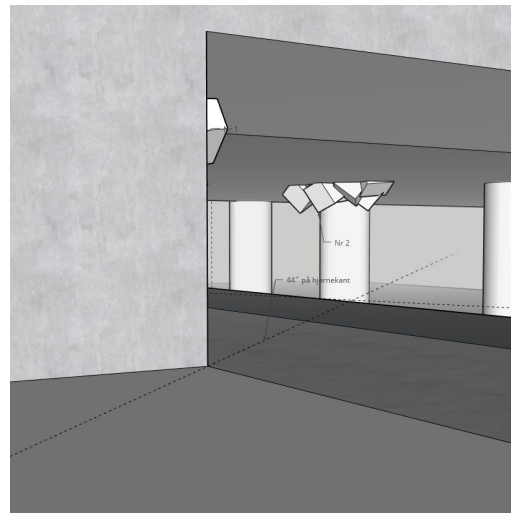

SIKTLINJER

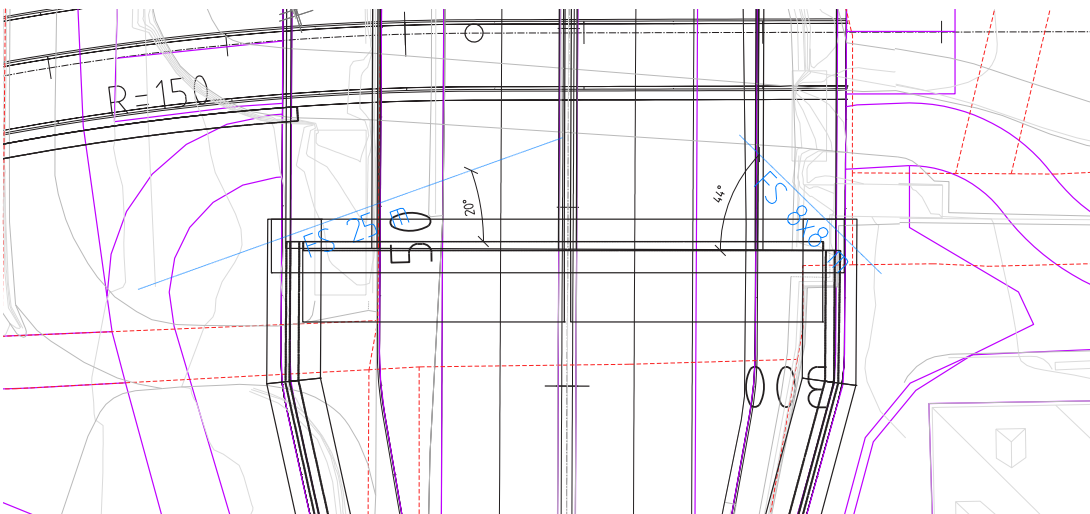
Skulpturene er som vist på tegningene under plassert innenfor henholdsvis 20° og 44° graders vinkel på hjørnene (etter spesifikasjon av Lars Jørgen Tangstad).

20°

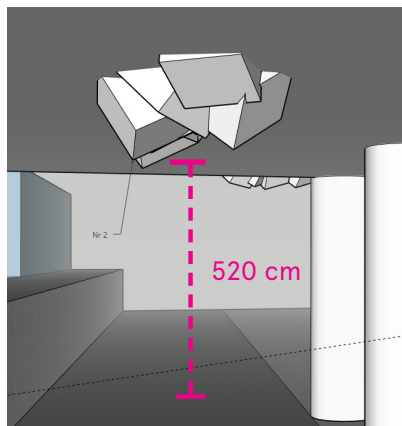

44°

SIKKERHETSSONER, ØVRIGE SKULPTURER

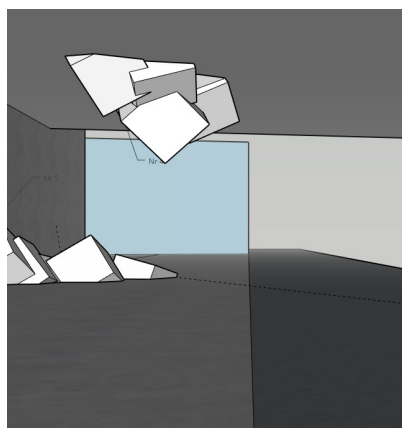
De øvrige skulpturene er plassert i henhold til intruksjonene om sikkerhetssoner og sik-
tlinjer. W

Nr 2

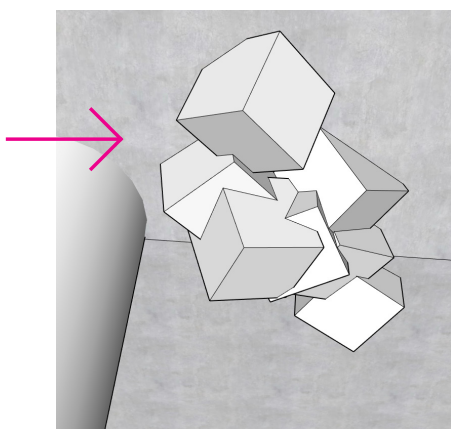
Plassering i tak over nedre gang-/
sykkelsti.

Kan evt heves noe om nødvendig.

Nr 4

Plassering i tak over sikkerhetszone
ved siden av øvre gangsti.

Nr 6

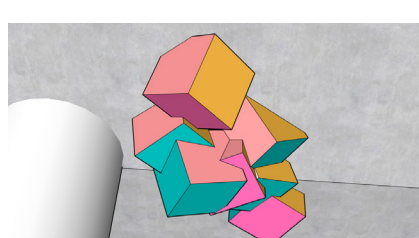
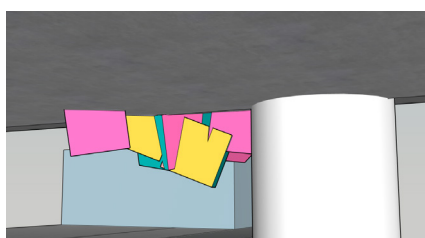
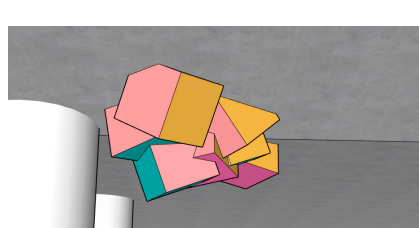
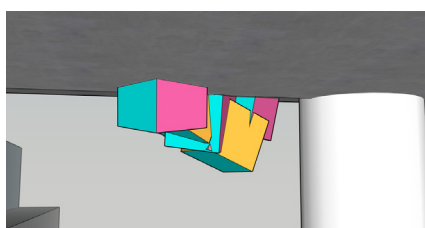
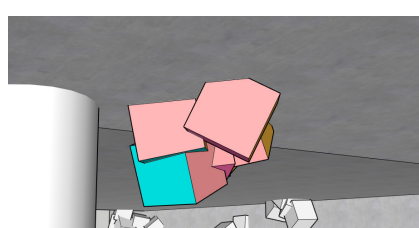
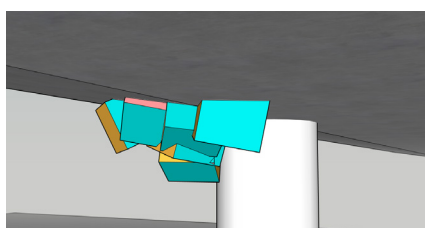
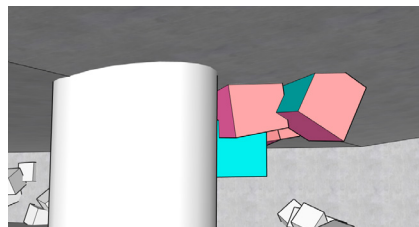
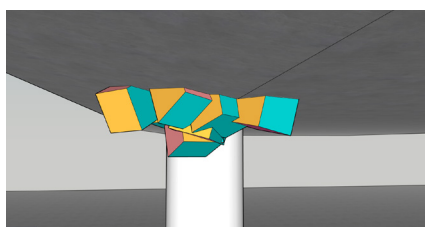
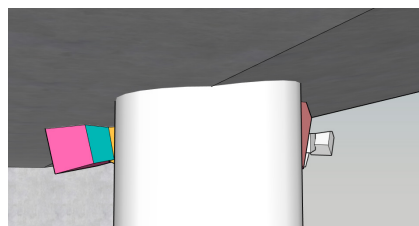
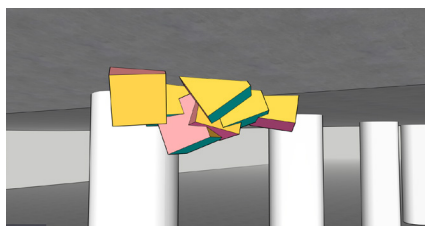
Plassering i tak mot søyle.

Kan evt trekkes litt inn mot nedre
gang-/sykkelsti om denne kommer
i konflikt med sikkerhetszone for
strømkabel.

UTVIKLING VIDERE

I den videre prosessen vil jeg fokusere på overflatebehandlingen av de enkelte skulpturene, som vil gi verket et annet og mer dynamisk uttrykk.

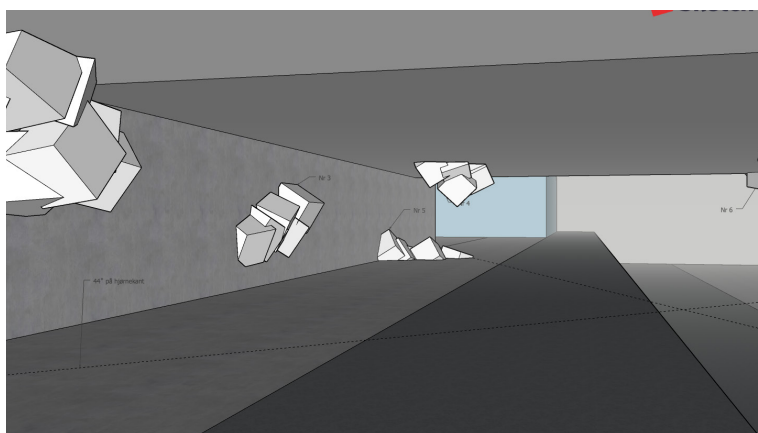
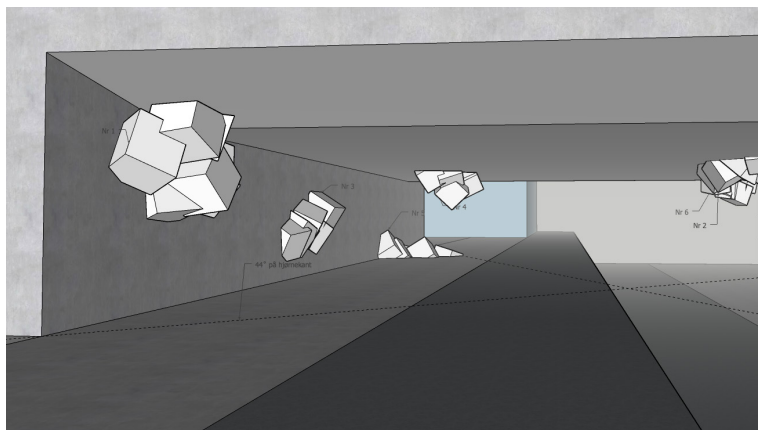
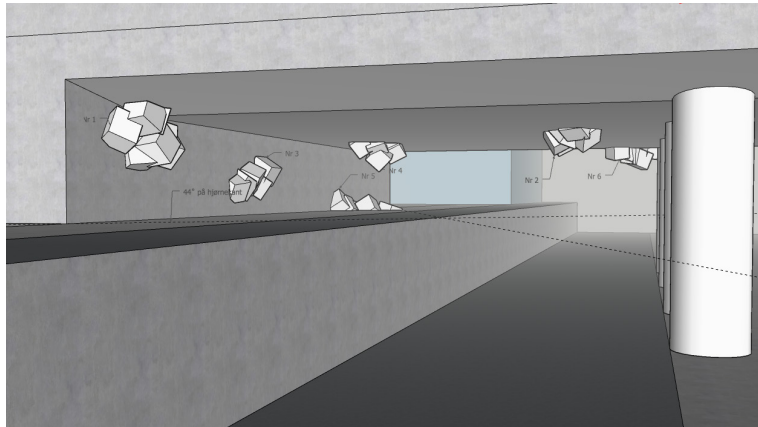
Skulpturene vil ha ulike farger/motiver/uttrykk sett fra ulike ståsted. Under er et eksempel på hvordan dette kan arte seg fra de forskjellige vinklene på gangplan. Alle bildene er av samme skulptur (nr 6) og viser den sett fra ulike perspektiver.

Oversiktsbilder

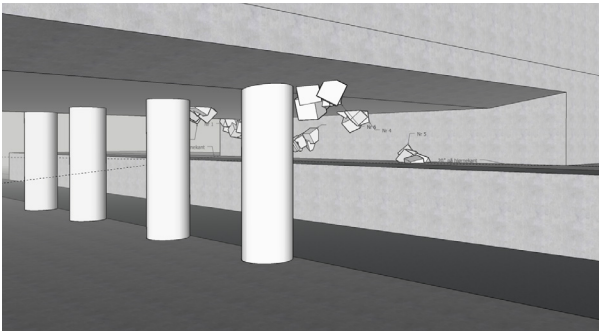
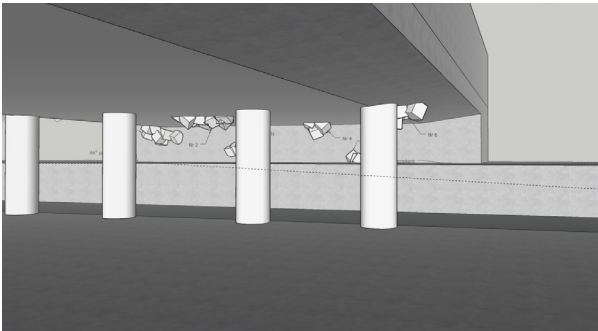
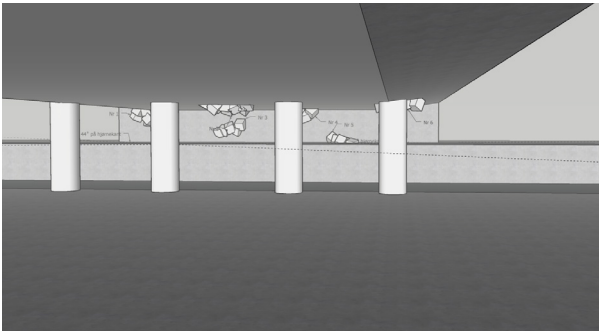
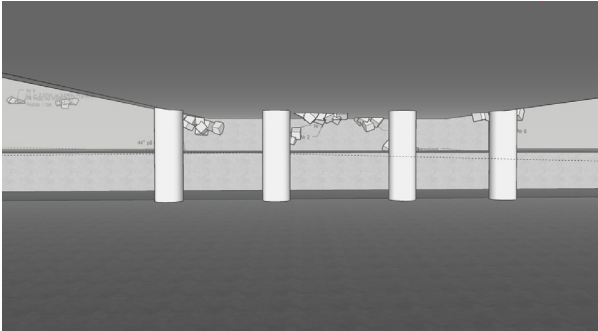
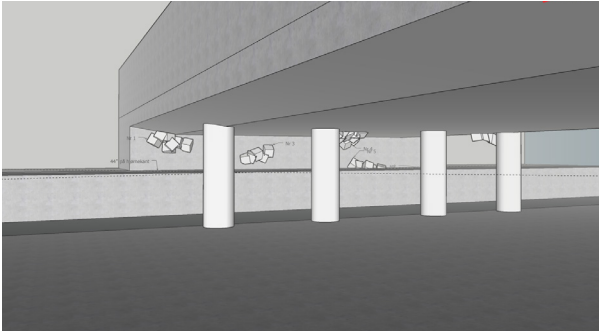
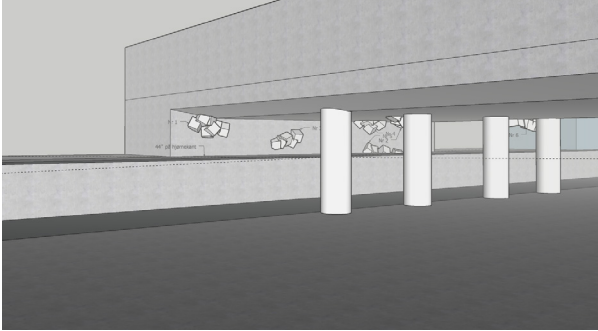
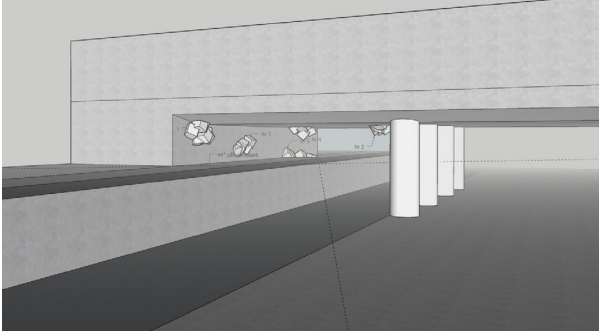
OVERSIKTSBILDER

Fra byrommet

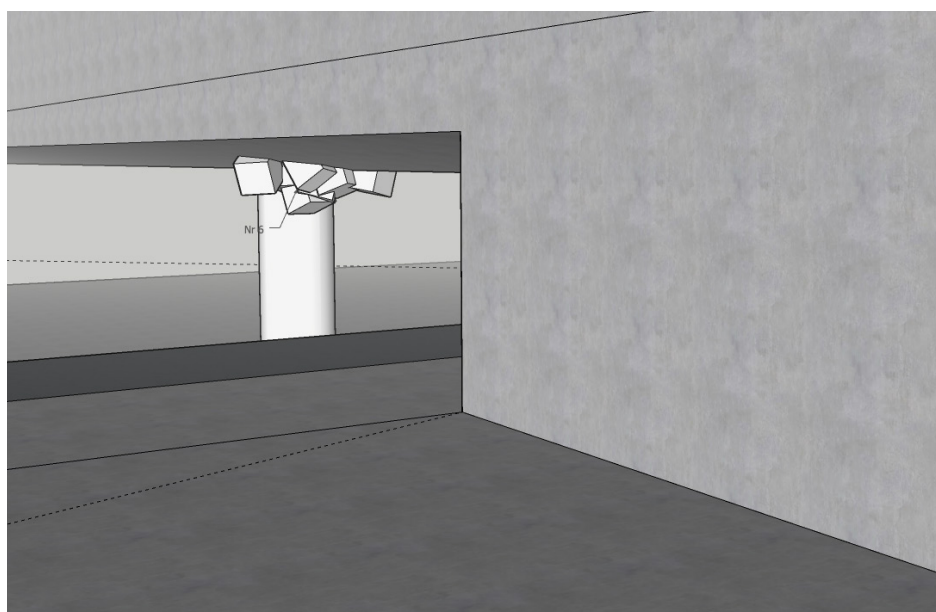
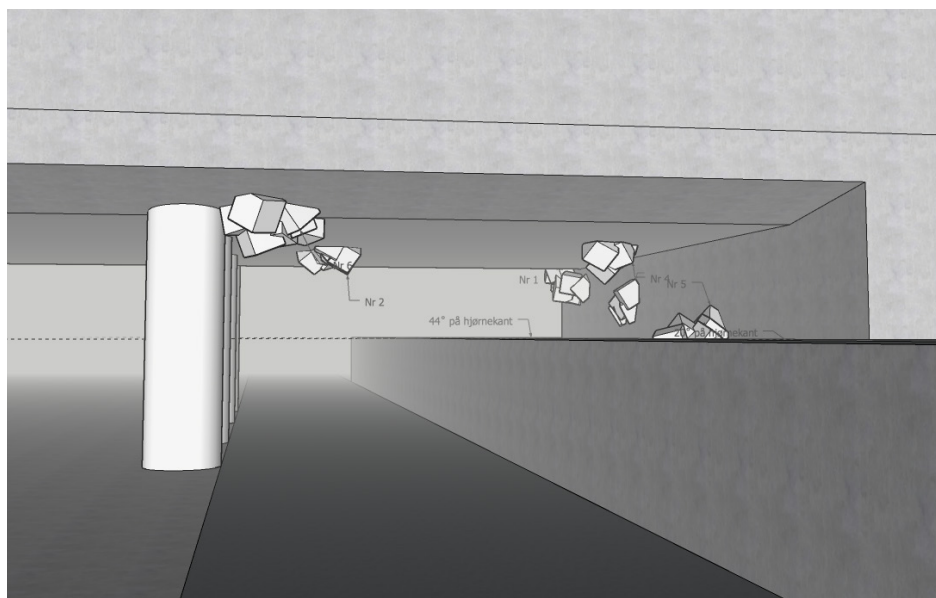
OVERSIKTSBILDER

Fra bybanen

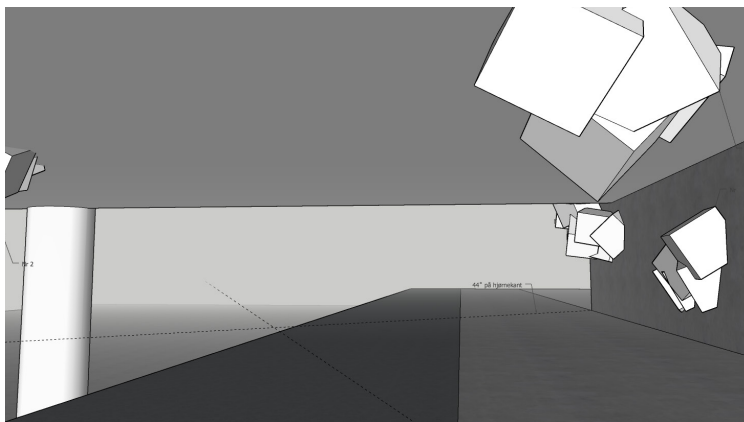
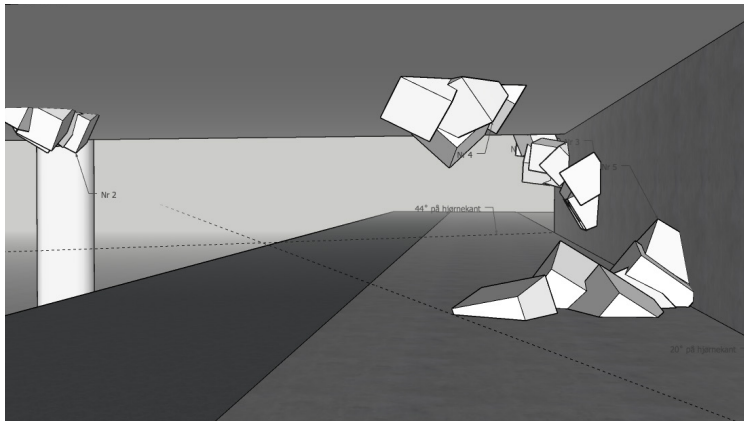
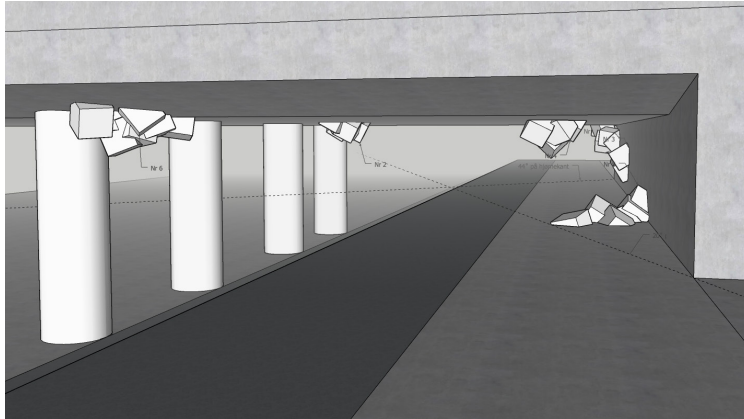
OVERSIKTSBILDER

Fra sykkel tunnel og fra gangvei

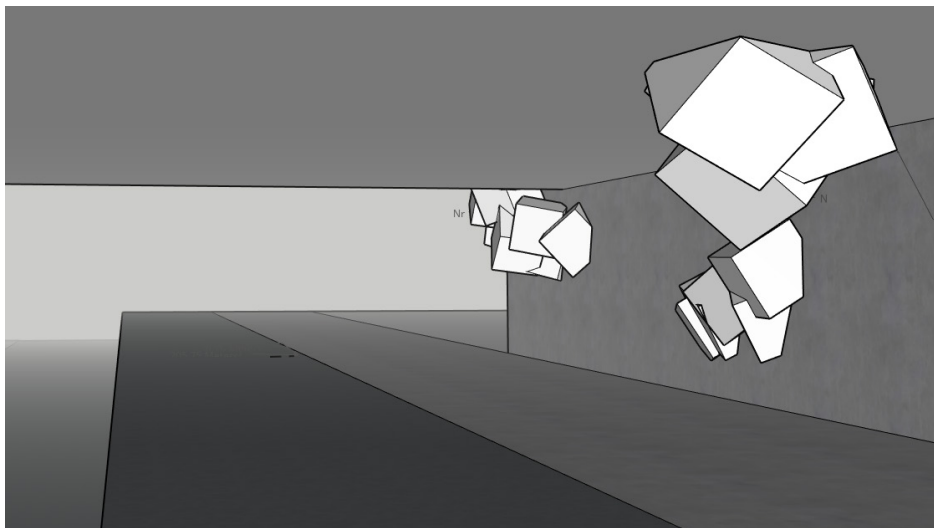
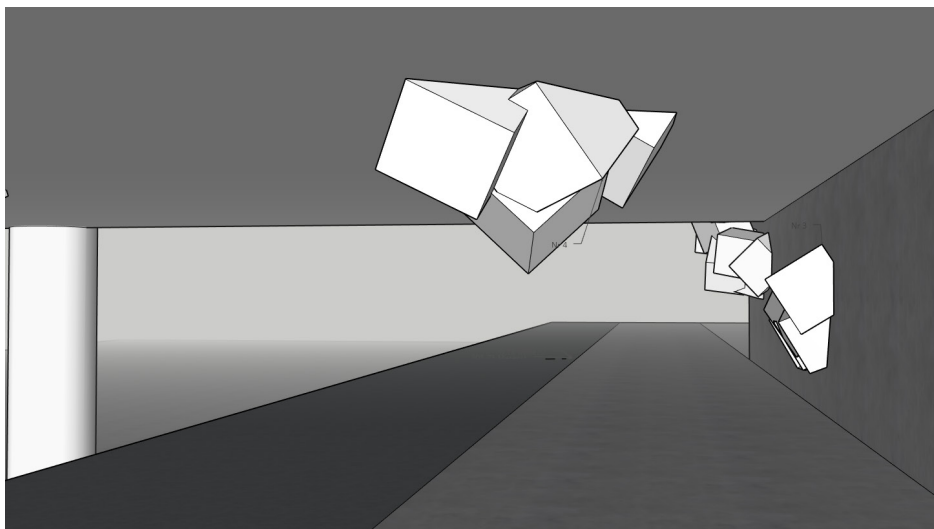
OVERSIKTSBILDER

Fra øvre gangvei

OVERSIKTSBILDER

Fra øvre gangvei

Jan Freuchen, 2018
mail@janfreuchen.org
www.janfreuchen.org